

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 28

Citation: Kierkegaard, Søren: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 28", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 28*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2012 , s. 2r. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-b259-txt-root.pdf> (tilgået 04. maj 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 28

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

Fra J.L.A. Kolderup-Rosenvinge · 30. sept. 1847 · til SK

H^rMag.Kierkegaard!

Tillad, at jeg skriftlig aflægger Dem min Taksigelse for Deres Bog om Kjerlighedens Gjerninger, som De har været saa god at sende mig. Maatte jeg deraf kunne lære den rette Kjerlighed og den »Selvfornægtelse, hvori et Menneske kan holde Gud fast«, da vilde De ogsaa mod mig have gjort en Kjerligheds Gjerning. Endnu engang min bedste Tak!

Deres hengivne
d 30 Sept. 1847 Kolderup Rosenvinge
S. T.

H^r Magister S. Kierkegaard

Fra J.L.A. Kolderup-Rosenvinge · 18. feb. 1848 · til SK

Det gjør mig meget ondt, at De to Gange har søgt mig forgjæves til en Spadseretour, uagtet jeg rigtignok har sagt, at jeg, med Undtagelse af Tirsdag og Løverdage, altid var at træffe Kl. 2. Da nu tilfældige Omstændigheder de to Gange har gjort Streg i Regningen og jeg nødig vil give Slip paa Fornøjelsen at spadsere i Deres Selskab, vil jeg foreslaae Dem at søge mig om MandagenKl. 2, da jeg til den Tid altid skal være tilrede eller i al Fald sende Dem Bud, dersom uundgaaelige Forhindringer skulde indtræffe. Naturligviis er det ikke min Mening at lægge Forpligtelsen paa Deres Side.

hengivnest
d 18 Febr 1848. Kolderup Rosenvinge

S. T. H^r Mag. S. Kierkegaard.
S. T.
H^r Magister S. Kierkegaard

Fra J.L.A. Kolderup-Rosenvinge · 6. marts 1848 · til SK

Kjære H^r Magister!

Da De sidste Mandag antciperede Fastelavnsmandag, i det jeg desværre havde glemt at underrette Dem om min Udeblivelse, og jeg nødig vilde at De skulde faae slette Tanker om mig, dersom De idag virkelig skulde løbe Fastelavn efter mig, undlader jeg ikke at lade Dem vide, at et extraordinært Directions-møde hindrer mig fra at spadsere idag Kl. 2. Jeg haaber, at dette ikke gjør fremtidige Spadseretoure noget Afbræk; jeg venter at være hjemme baade Onsdag og Fredag men først Kl. 214.

Hvilken Tid!

hengivnest
d. 6 Marts 1848
S. T.
H^r Mag. S. Kierkegaard

Kolderup Rosenvinge

Fra SK · udateret [juli 1848] · til J.L.A. Kolderup-Rosenvinge

Kiære Hr Conferentsraad!

De erindrer vel sagtens det fortræffelige Sted hos Holberg, hvor Pernille siger om Geert W., at hvis man syede Munden til paa ham, saa lærte han sig til at snakke med Næseborene. Det er ganske fortræffeligt! Det

er saa beskrivende, saa anskuelig; thi naar man lukker Munden og dog vil tale, saa pustes Kinderne op, og det gjør uvilkaarligt det Indtryk, at Talen maatte gaae ud gjennem Næseborene. Fremdeles er vis comica uendelig i dette: at lære sig til m: N: . Det er et ypperligt Udtryk for Trangens Uendelighed. Maaskee skulde det vare Aar og Dag, maaskee mange Aar – det hjælper ikke, det er lige meget: naar det blot lykkes ham, om det saa kun var den sidste Dag, han levede, han vil troligen holde ud at lære sig til. Saaledes indvier kun Den sig, der har et uendeligt Maal, og saaledes holder kun Den ud, der stræber uendeligt: og saaledes G. W. ogsaa kun i Forhold til hvad der er ham det Eneste, – at komme til at tale med Næseborene, antaget, at Munden var syet sammen paa ham. Og sæt det lykkedes, sæt det lykkedes over al Forventning, at han istedetfor een Mund, hvad han kun før havde, fik to Munde at tale med – da han jo har to Næseboer. Hvilken Glæde! Ikke Den der opdagede hiin Maskine, ved Hjælp af hvilken En paa een Gang skriver og skriver Copien, altsaa ved Hjælp af hvilken man skriver in duplo var saa glad som G. W. vilde være – medens det blev en Rædsel for Naboskabet, at hiin uendelig Snaksomme nu, som man taler om en dobbeltløbet Riffel, havde faaet en dobbelt-løbende Mund at tale med.

Dog til Sagen. Som med hiin G. W.⁵ Trang til at tale saaledes med min Længsel efter og Trang til at spadsere med Dem Hr Conf. Og da det nu ikke lader sig gjøre, saa er der ikke Andet for, saa lærer jeg mig til at spadsere med Dem paa Prent.

Hermed er dette Brev ude. Det er kort; det kan derfor antages at svare til den Maade at spadsere med Dem paa, naar jeg kommer hen i Kannikestræde, ringer paa og Portneren siger: Conferentsraaden er ikke hjemme. En anden Gang skriver jeg maaskee et Brev, der udtrykker en anden Maade at spadsere med Dem paa, som naar Portneren paa hiint Spørgsmaal siger ja, og jeg da iler op paa første Sal, hvor en ung Dame oplyser mig om, at Conf. dog ikke er hjemme. Endeligen kommer jeg da engang ud at spadsere med Dem. Det Tilfælde vil derimod ved denne Maade at spadsere paa ikke indtræffe, det Tilfælde, hvorfor jeg nu, idet jeg tænker derpaa, beder om Tilgivelse, det Tilfælde, at Conf. R. sidder til den aftalte Tid og venter og den Slyngel Mag K. udebliver.

Altsaa – dog nei, vi kom jo ikke ud at spadsere, jeg kan altsaa ikke takke for Touren. Og dog er det som havde jeg gaaet med Dem, og det er mig saa livagtigt som stod jeg og tog Afsked med Dem og siger: Lev vel, kjære Hr. Conf., befind Dem vel, De er virkeligen blevet yngre i den korte Tid jeg har kjendt Dem. Og nu, i landlig Omgivelse, nydende; i Selskab med de forskjellige Nationers udvalgte Digtere, hvilende: hvorledes skulde De nu ikke med hver Dag blive yngre til ubeskrivelig Glæde for den Kreds, hvem Sol-Høiden af Deres Befindende er den eneste Bestemmelse af Tid, som væsentlig beskæftiger.

Og saa, naar De saa engang kommer til Byen igjen, naar min Tid begynder med Efteraarets Komme: saa er jeg vel ogsaa saa lykkelig at træffe Dem, jeg der i min afsides Eensomhed dog forbliver

Deres S. Kierkegaard.

NB. Til Vitterlighed erklæres (hvad jeg ikke kan vide, hvorledes De vil betragte – ak maaskee som en Lykke), at dette Brev lige saa godt kan blive det sidste. Naar jeg først faaer Pennen i Haanden, siger den mange Ting, som jeg maa passe paa at tilbagekalde

Fra J.L.A. Kolderup-Rosenvinge · 26. juli 1848 · til SK

Ordrupshøjd. 26de Jul. 1848

Det var virkelig en meget smuk Spadseretour, kjære Magister, og jeg siger som sædvanlig Tak for Touren! Jeg troer virkelig ikke, at jeg var gaaet ud idag, da Vejret i mine Tanker er slet og Humeuret derefter – dersom De ikke var kommen; jeg var desuden noget træt, da jeg først igaar Aftes er kommen hjem fra en Reise – »Hvad? har Monsieur reist?« – ja vist, just ikke udenlands, men jeg har i otte Dage været paa Sorgenfri (der ellers nu snarere skulde hedde Sorgensfred) og nu ville mine Børn, at jeg idag smukt skal holde dem med Selskab – der er altsaa som De seer mange Hindringer for den sædvanlige Spadseretour – heller ikke er det Mandag, men Onsdag. Imidlertid lad gaae! vi spadsere. – Hvad nu Deres første Bemærkning om min kjære Gert angaaer, saa er Deres Commentar til de to Næseborer fortræffelig og jeg maa kun beklage, at jeg har faaet den otte Dage for silde, da jeg netop for en 8te Dages Tid siden forelæste Gert W. her en Aften og da kunde have pløjet med Deres Kalv og gjort Auditoriet ganske bange med de frygtelige Udsigter at Monsieur Gert kunde faae en dobbelt Mund, saa at han kunde begynde med den anden naar den første blev træt. Tænk ellers, hvilken Fordeel det vilde være for disse »Harslevske Nobles venitiens« eller de forrykte Karle i Frankfurt, dersom enhver Kjæft fik et saadant Forspand, det vilde blive en lybsk Kjæft, to for een, et Slags levende Espingoler! Paa Deres Efterspørgsel om mit Befindende maa jeg svare med Holberg: »Veedst Du ikke hvad der staaer bag i Aurora: Otium est pulvinar Diaboli, Ørkesløshed er Djevelens Hovedpude«. Siden jeg [har] faaet Otium i Ferierne og ikke længer gaaer i Møllen, befind jeg mig virkelig slettere end sædvanlig; netop fordi jeg ikke er regularis, som det hedder i den canoniske Ret om de regelbundne Klerker, men driver omkring ubi me vehit tempestas; jeg har derfor idag atter taget fat paa Arbejdet, men det vil ikke rigtig gaae, jeg slipper et og tager et andet, sover slet og grilliserer – lidt Skyld kan Vejret vel ogsaa have – det bliver ved at regne og vi maa vel gjøre Ende paa Touren. Om Politik have vi slet

ikke talt – den ligger desuden i Snavset og det er ikke værd at røre ved – »In des Herzens stille Räume muß Du fliehen &c.« ifald det ellers er tilladt at tale tydsk Endnu engang tak for Touren og kom snart igjen til

Deres hengivneste Kolderup Rosenvinge

Fra SK · udateret [juli-aug. 1848] · til J.L.A. Kolderup-Rosenvinge

Kjære Hr Conferentsraad!

»Vi fik ikke talt om Politik« siger De, hvad Under vel! De er saa høflig at glemme, at jeg, (hvad dog ikke kunde være anderledes paa en – eensom Spadseretur i Selskab med Dem) var saa uhøflig at føre Ordet alene; og det er jo Dem, der pleier at vide Beskeed om Politiken, medens jeg er lutter Øre.

Nei, Politik er ikke min Sag; at følge med Politiken, endog blot den indenlandske, i disse Tider er mig idetmindste en Umulighed. Naar Noget gaaer meget hurtigt, nu vel, man gjør et Forsøg paa at følge med; naar Noget gaaer meget langsomt, nu vel, man gjør et Forsøg paa at udholde det Keedsommelige i at følge med. Men naar Noget gaaer frem og tilbage, op og ned og ned og op, og saa i Staae, og rundt om og op og ned og tilbage igjen: saa er jeg ikke istand til at afgive det frivillige Følge; naar saa skulde være, vilde jeg hellere gaae som »nødtvungen Frivillig« med i Krigen, end sidde hjemme – og følge med. Jeg anser ikke Dem, der under saadanne Omstændigheder gaaer i Krigen for saa stor Patriot som Dem, der sidder hjemme – og følger med. Vi har nu i lang Tid haft Krig, men paa mig har det aldrig gjort Indtryk som var det Krig. Det Hele forekommer mig mere at ligne en Forelæsning (som Ørsteds physiske) hvor der tillige forevises Experimenter, eller hvor Foredraget oplyses ved Experimenter. Krigen har i mine Tanker egl. bestandigt været en Slags Fred-Slutning eller Slutten-Fred – den besynderligste Art Krig, jeg har kjendt.

Derfor afholder jeg mig fra Politik, hvor gjerne jeg end hører Dem tale derom, som nu engang er saaledes inde i alle disse Forhold, at han kan følge med. For mig løber det surr, vistnok ogsaa fordi jeg veed for lidt, saa det gaaer mig, som hvis En vilde reise i Sjælland ved Hjælp af et almindelig lille Kort over Danmark. Politik er mig for Meget. Jeg elsker at samle min Opmærksomhed paa det Mindre, hvor man stundom kan see aldeles det Samme.

Altsaa jeg forlader Verdens-Theatret Krigs-Skuepladsen, jeg vender tilbage til Kiøbenhavn; selv Kiøbenhavn forlader jeg paa en Maade; jeg vandrer ud, og kommer dog maaskee til det Samme. Jeg tillader mig at føre Dem ud i et af hine Quarterer, dicht an den neuen Buden, hvor der er den stille Larmen af de mange Smaa-Familier. 1ste Akt. To Hunde ere komne op at slaaes. Begivenheden vækker uhyre Sensation; en utrolig Mængde Hoveder komme i Vinduerne for at See; Arbeidet maa hvile saa længe; Alt forlades. 2^{den} Akt. Ud af de tvende ved Slaget nærmest liggende Huses Gadedørre træder tvende Madamer, hver ud af sin. Disse tvende Madamer synes at være Hundenes Eierinder. Den Ene paastaaer, at det er den Andens Hund, der begyndte Slagsmaalet. Derover bliver Madamerne saa hæftige, at Madamerne komme op at slaaes. Mere saa jeg ikke. Men det vil let kunne fortsættes. Altsaa 3^{die} Akt. Der kommer to Mænd, de respektive Madamers Mænd. Den Ene paastaaer, at det er den Andens Kone der begyndte. Derover blive de to Mænd saa heftige, at de komme op at slaaes. Derpaa kan man saa antage, at der kom flere Mænd og Koner til – og nu er det en europæisk Krig. Anledningen er, hvo det var der begyndte. De seer dette er Formlen for Krig i anden Potens. Krig i første Potens er Krig, i anden Potens er det en Krig i Anledning af hvo det var der begyndte den første Krig.

Men nu til noget langt Vigtigere. Af hvad De skriver, seer jeg med Forfærdelse, at De lader være at spadserere. Det maa for Alt ikke være saaledes. Jeg maa for Deres egen Skyld, kjære Hr Conf., og for min Skyld, at jeg kan have min Samvittighed fri, paa det bestemteste bede Dem at continuere med Spadseringen. Ja, jeg har endnu en Grund til saa ivrig at insistere herpaa. Den lille Kreds, som nærmest omgiver Dem, hvis eneste Ønske er for og er ideligt for Deres Befindende, har stundom maaskee i stille Sind næsten takket mig, at jeg kom og fik Dem ud med. Ja, saaledes gaaer det[.] Jeg har Nydelsen af at spadserere med Dem og saa ovenikjøbet Deres Families Tak. Desto større er mit Ansvar, at jeg ikke – det er besynderligt nok at man kan sige saaledes – at jeg ikke fører Dem paa gale Veie – ved at faae Dem til at sidde stille, for først at læse et Brev fra mig, og for saa, hvad endnu Uforsvarligere er, at skrive et til mig. Nei, nei De maa gaae. Som derfor hine tvende Elskende, Charles og Emeline, der de skilles ad love hinanden, hvor de end færdes i Verden, hver Gang det er fuld Maane at betragte Maanen: o, lader saaledes os to Spadserende love hinanden, hver Gang et saadant Brev modtages – hvordan saa end Veierliget og Føret er at gaae en Tour. Jeg skal til den Ende, naar jeg skriver næste Gang indrette det saaledes, at der indenfor den yderste Convolut er en ny, hvorpaa staaer: fra Mag. Kierkegaard, saa De, uden at aabne det kan see, fra hvem Brevet er. Forsaavidt De da betragter et Brev fra mig som en Byrde, saa læser De det strax – og saa afsted for at forvinde, hvad Skade De kan have haft af det. Forsaavidt De derimod betragter et saadant Brev som et i Forhold til denne den bedste Verdens øvrige Keedsommelighed og Middelmaadighed dog relativt Gode: saa gaaer De først en Tour, og saa læser De. Paa een af Maaderne maa det skee, jeg beder Dem – det at De

spadserer er det Vigtigste. Jeg der ikke forstaaer mig paa Politik, forstaaer mig derimod fra Grunden af paa det at spadserere. Min Betragtning af Livet er Præstens: »Livet er en Vei« – derfor gaaer jeg. Naar jeg blot kan komme til at gaae frygter jeg Intet, end ikke Døden; thi saa længe jeg kan gaae, gaaer jeg fra Alt. Naar jeg ikke kan komme til at gaae, frygter jeg Alt, især Livet; thi naar jeg ikke kan komme til at gaae vil Intet gaae for mig.

Her standser jeg, ved Deres Port; jeg tager Afskeed, tak for idag, tak for Touren, tak for den Godhed, jeg veed, De saa velvillig, ja saa venskabeligt bevarer for mig; saa skilles vi ad; Porten lukkes; jeg seer endnu engang tilbage; saa gaaer jeg min Vei, men forbliver

Deres
S. Kierkegaard.

Fra J.L.A. Kolderup-Rosenvinge · 8. aug. 1848 · til SK

Ordrupshøj d. 8de August 1848.

Det gjør mig næsten ondt, kjære Magister! at maatte uddrage det Resultat af vor sidste Samtale, eller rettere af Deres Enetale (men jeg haaber, at jeg nu, da De har udtalt, ogsaa faaer Lov til at faae et Ord indført) at De er en hemmelig Tilhænger af Bevægelsespartiet. Deres evige Lovtale over Spadseren, som De har bragt i et formeligt System, hvis Culminationspunkt er, at man kan gaae fra det altsammen, viser mig tydeligt hvad Klokken er slaaet; thi ogsaa de øvrige Bevægelsesfolk ansee Bevægelsen selv for Hovedsagen, og har tilsidst ikke andet Maal end at gaae fra det altsammen. Horats lærte dog i gamle Dage, at man ikke kan ride fra Sorg og Bekymring (sedet atra cura post equitem – jeg maa her citere af Hukomelsen og den duer just ikke meget – men det er dog Mening) og jeg tvivler paa, at [han] har troet, at man kunde gaae eller løbe fra den. De har imidlertid gjort denne Opdagelse, og fortjener – forudsat at Kuren er probat – i det mindste en Adresse, ikke blot fra det danske Folk, men fra den hele lidende Menneskehed; indtil videre maa De tage til Takke med, at jeg kalder Dem magister peditum; thi at Rytteriet i denne Henseende kun nytter lidt har, som anført, allerede Horats sagt og jeg har derfor for mit Vedkommende afskaffet det. Men jeg maa dog bede Dem at betænke, inden De faaer alle Folk til at gaae eller løbe med Dem, at Centrifugalkraften vilde virke aldeles ødelæggende, dersom ikke Centripetalkraften tjente til Modvægt, og at det vilde have de betænkeligste Følger, dersom alle Mennesker fik Bisselæder i Skoene; De vilde selv tilsidst ikke kunde finde en eneste eensom Spadseregang – thi alt vilde være opfyldt med Mennesker, der vilde løbe fra dem selv. Men see her ligger Knuden i Systemet; De kan maaskee lære Folk at gaae fra deres Sjæl ved den idelige Bevægelse, saa at de tilsidst overvældede af Træthed gaae sovende omkring, men har De ogsaa betænkt, at man for at gaae maa tage Kroppen med? og naar nu denne ved sit Ildebefindende idelig minder om, at Personen, som spadserer er en Pjalt, og at han gjorde langt bedre i at sidde inden 4 Vægge, just ikke for at tygge paa sine Negle, men for at lade Sjælen flyve paa Phantasiers Vinger, medens han giver Kroppen Lov til at hvile paa en Sopha eller Stoel, hvorfor Kroppen af Taknemlighed – thi den ene Godhed er den anden værd – lader Sjælen have Ro i nogle Timer ad Gangen. Dette System anbefaler sig ved at tilvejebringe en passende Ligevægt mellem Sjæl og Legeme, i det det erkjender begge Parters Fordringer – eller – i det moderne Sprog – lige Berettigelse, medens Deres evige Bevægelses-System gjør Menneskets Krop til et perpetuum mobile, der tilsidst løber reent fra sin Sjæl eller slæber den sovende omkring med sig – see dertil kommer Systemet i sin Consequents! Naar De maaskee vil indvende mig, at mit System er et Hvilesystem, maa jeg erindre, at jeg ikke, som Indianerne – det vil sige Braminerne, anseer den absolute Hvile for det højeste Gode, men at jeg ogsaa holder paa en passende Bevægelse, men helst tilvogns eller til Skibs. At jeg foretrækker Vognbevægelsen for den mere folkelige Gangbevægelse, vil De maaskee tilskrive mit aristokratiske Sindelag, men jeg maa herved bemærke, at netop Bondestanden kjører meget og at der ere mange Vogne der slet ikke ere aristokratiske, saasom Omnibusser (eller Busser), Arbejdsvogne, Skarnagervogne &c &c. – At jeg virkelig bevæger mig, kan De see deraf, at jeg igaar gik (NB. pr. Dampskib, en af vor Tids fortræffeligste »Errungenschaften« et moderne tydsk Ord, som vi endnu ikke have erobret, ligesaa lidt som »Wühler«) til Helsingør, og spadserede fra Hellebæk til Odinshøj; idag er jeg med Dampskibet kommen tilbage til Bellevue – derfra kjørt hertil og i Eftermiddag agter jeg at spadserere til Eremitagen. Kan De forlange mere? tre forskjellige Bevægelsesmaader paa een Dag og ovenikjøbet ved Bevægelsen tilbagelagt mange, mange Miil – jeg kan ikke engang tælle dem eller gider ikke. Kort at fortælle, mit System er i alle Maader at foretrække for det evig peripathetiske, og Systemets Formel er: ne quid nimis!

Middag. Kl. 2½ Jeg kommer netop hjem fra en Spadseretur med Gehrørsted – for at jeg nu ikke skal blive mit System utro, har jeg arrangeret det saaledes, at vi i Eftermiddag kjøre til Eremitagen. – Efter al den kjedsommelige Snak om Kjøren, Gaaen og Sejlen, som jeg seer jeg har kastet paa Papiret, vil det maaskee ikke være afvejen, at jeg optager Deres Projekt om en særskilt Convolut, saa at De kan lade være at læse Brevet, naar De finder Mærket fra KR – i det mindste indtil De er kommen tilbage fra Deres sidste af Dagens utallige Spadseretoure – De kan da læse det om Aftenen og tænke, at hver Dag skal have sin Plage. – Tak for den moersomme Beretning om Slaget in den neuen Buden; jeg vil haabe, at den Hundekrig der har faaet

Ende, uagtet De i Deres Phantasie har udmalt dens Uendelighed og allerede har sat mit Blod i Bevægelse ved at tænke min store Hund i Kannikestræde ansat i det mindste som Major – med en mindre Post kan han paa Grund af sin Størrelse ikke være tilfreds; De seer let, hvilken Forstyrrelse det kan anrette i mit hele Huusvæsen, naar jeg ogsaa skal sende ham i Felten, efterat baade min Tjener og hans Assistent forlængst ere dragne afsted. See altsaa endelig til, at De stiller de oprørte Gemytter og læg i det mindste ikke nogen Hindring ivejen for en Vaabenstilstand. Jeg besinder mig nu først paa, at jeg skriver noget uforsigtig om Fred og Krig og slige Statsbegivenheder i disse politiske Tider, og at den hele Tale om Krigen mellem de to Hunde i Nyboder (som De ovenikjøbet har citeret paa tydsk) let kunde give os et mistænkeligt Anstrøg, dersom Brevene faldt i gode Hænder. At De har gjort Begyndelsen til denne Forargelse, dersom den skulde komme, vil De dog vel ikke nægte, og saaledes kan det vel skee, trods Deres Forsikkring i vor sidste Samtale, at De fører mig »paa gale Veje« eller glat lis. Det skulde være mig meget kjært, om jeg til Gjengjæld kunde føre Dem paa de vaade Veje – for at tale med Homer, eller med andre Ord, om jeg kunde forføre Dem til engang at spadsere med og paa Dampskibet til Bellevue og derfra at spadsere til Ordrupshøj, hvilket for en saadan Ganger er en Springvej – for at vi tilsammen kunne spadsere i Ordrupskrat, hvortil jeg skal være villig baade før og efter Bordet – – jeg bliver netop nu kaldt til bemeldte Bord – og da jeg har et Par Gjæster, navnlig en Philosophus – Professor Nielsen – saa maa vor skriftlige Spadseren for idag ligge »sub scamno«. – Tak for Touren, kiære Magister, og kom snart igjen paa en eller anden Maade til

Deres hengivneste
Kolderup Rosenvinge

S. T.
H^r Magister Kierkegaard
S. T.
H^r Magister S. Kierkegaard

Fra SK · udateret [aug. 1848] · til J.L.A. Kolderup-Rosenvinge

Kjære Hr Conferentsraad!

Som jeg gik forleden paa Gaden, faldt det mig ind – ikke som det falder Sibbern ind, at Folk sige »hvad mon Sibbern siger« – nei det faldt mig ind, hvis Holbergs Jeronymus nu levede, hvad mon han vilde sige om disse Tider, han som allerede i sin Tid troede, at Verden ikke kunde staae til Paaske. Med dette Indfalds Tilblivelse gik det saaledes til. Jeg havde i en Avis læst, at man paa Jernbanetoget bruger Noget, man kalder en Bremse til – ja, er det ikke som Galskab? man bruger den til at standse med. I Sandhed jo galere jo bedre! Kan De tænke noget Afsindigere; er det saa ikke umuligt at Verden kan staae til Paaske – naar man bruger en Bremse til at standse med. Rigtignok lykkedes det kun maadeligt for hiin Snedkersvend – De har formodl. selv læst den samme Historie –, ved Hjælp af Bremsen at standse Toget, tværtimod han blev netop ved Hjælp af Bremsen, som han vilde bruge, overkjørt. Berlingske Tidende ender Fortællingen med, at man endnu ikke har faaet nærmere Oplysninger, o, det er skjult for Berlingske Tidende, at det den har fortalt er mere end Stof nok for en Tænkter i lang Tid. Thi fordi Snedkersvenden ikke vidste at bruge Bremsen rigtigt, derfor bliver Sagen jo dog den samme, at Verden har drevet det saavidt i Galskab, at den bruger en Bremse til at standse med, og at den forsaavidt, for at vende tilbage til Jeronymus, umuligt kan staae til Paaske, hvorfor man egl. faaer mindre Medlidenhed med den stakkels Snedkersvend, thi naar dog hele Verden inden Paaske vilde være gaaet under, ell. hvad der synes særdeles betegnende, vil være overkjørt, saa er Snedkersvenden dog ikke saa meget at beklage. Ja, Verden maa gaae under inden Paaske – med mindre man vil sige, at den allerede er gaaet under; og Ulykken er og bliver bestemt, at man vil standse ved Hjælp af en Bremse, enten fordi dette er en Umulighed ell. fordi man ikke veed at bruge Bremsen rigtigt.

See, det er denne Sætning: hvorledes er det dog muligt at en Bremse kan bruges til at standse med, jeg vil lægge til Grund for mine Betragtninger. Og om det end ikke strax synes saa, vil det dog ved et nærmere Eftersyn vise sig, at denne Betragtning staaer i Forhold til og hænger sammen med hvad vi talte om i forrige Andagtstid.

Deri har De nemlig Ret, Hr Conf, at jeg »hører til Bevægelses-Partiet«, dog ikke »skjult«, nei ganske aabenbart, jeg gjør mig altid Bevægelse i det Frie. Men derimod, hvor indbydende det end kunde synes for en Spadserende denne Tale om Parti-Gængere: saa meget er vist, Ingen er mindre hørende til et Partie end jeg, just fordi jeg bliver ved at gaae. Lige saa forskjellig som jeg qva Spadserende er fra den Sort Mennesker, der ikke kunne gaae ell. tage ud, uden det skal være et bestemt Sted hen, lige saa forskjellig er jeg fra Alt, hvad der hedder Partie. Enhver Partigænger og Alt hvad der hedder Partie gaaer – et bestemt Sted hen, gaaer for at komme til Sæde. Og neppe er Partigængerens kommet til Sæde – i Ministeriet, før han indretter

sig som ønskede og agtede han at blive siddende hele Livet, saa man maa troe, at han (ad modum at tabe Næsen, Forstanden o: s: v:) har tabt Benene, ell. at han, som enkelte Insekter kun til en vis Tid have Vinger, kun til en vis Tid havde Been. Han bliver siddende, han rører sig ikke af Pletten – ja, skal man faae ham til at flytte sig, saa maa man, (see her kommer det igjen) man maa som det hedder: give ham Been ell. Fødder at gaae paa.

Men nu til Bremsen, samt det at ville standse ved Hjælp af en Bremse; og De skal see det staaer i Forhold til hvad vi sidst talte om. Thi er dette ikke Loven for Forvirringen i de sidste europæiske Begivenheder: Man vil standse ved Hjælp af en Revolution og en Revolution ved en Contra-Revolution; men hvad er en Contra-Revolution, dog vel ogsaa en Revolution; og hvad er en Revolution at sammenligne med? uden med en Bremse: altsaa vil man standse ved Hjælp af en Bremse. De vil vist give mig Ret i at betragte den hele europæiske Udvikling som en uhyre Skepsis ell. Hvirvel. Hvad søger en Hvirvel? et fast Punkt, hvorpaa den kan standse (see derfor, inparenthesi sagt søger jeg »hiin Enkelte«). At der maa Standsning til, synes vi saaledes alle at være enige om. Men Den, der, idet han vil standse, ikke finder et fast Punkt – Den der altsaa vil standse ved Hjælp af det Bevægede eller det Bevægende, han forøger jo blot Hvirvlen. Man har nu saa længe talt om Bevægelsens Nødvendighed i Forhold til et Bestaaende, at man da derover reent har glemt et Bestaaendes Nødvendighed i Forhold til Bevægelse. Men der er i dette Øieblik Europa over egl. intet Bestaaende – idel Bevægelse. Man bliver træt, det svimler for En, man higer efter et Fast, en Standsning: man griber feil og bruger »en Bremse«, omtrent som hiin Kone der i sin Forskrækkelse over, at der var Ild i Huset, reddede Ildtangen. Saaledes gik det i Frankrig. Lamartine vilde standse Corruptionen o: s: v: ved Hjælp – af en Bremse, ak og det gik ham ogsaa ganske rigtigt som Snedkersvenden, han blev overkjørt. Der var skudt paa Borgere – dog for den Priis kjøbte man jo ogsaa Republikken, saa kunde man vel nok forsvare det, at man havde givet Anledning til at der blev skudt. Man vil derfor standse ved Hjælp af en Lov, den første Republikken gav, som afskaffer Dødsstraf for politiske Forbrydelser. Ak, men Republikken selv var ikke et Bestaaende, den var en Bremse – man vilde saa dog standse ved Hjælp af en Bremse. Det fik man ogsaa at mærke, thi nu standsedes der ved at man havde skudt Borgere ned i Tusindviis. Dog man standsede igjen ved Hjælp af en Bremse.....

Og ogsaa jeg standser – thi nu er vel baade De og jeg kjed af at forfølge den Tanke videre; see, det var en tilforladelig Standsning. Og dog nei! Mon ikke Frankrig længst er kjed af Revolutionerne, men derfor ere de ikke standsede. Ak, det gaaer ikke saa let. Det er en Nemesis over Europa. Og saaledes er det maaskee ogsaa en Nemesis over Dem Hr Conferentsraad, at De har indladt Dem med mig, og nu, længst kjed af at høre paa mig ikke kan faae mig standset.

Altsaa jeg farer fort. Alt dette med at standse, og den Vildfarelse med at ville standse ved en Bremse staaer i Forhold til at gaae. Kun Den, der fra Grunden af forstaaer sig paa det at gaae (og det veed De nok jeg gjør, jeg som ikke forstaaer mig [paa] Politik) forstaaer ogsaa hvorledes det hænger sammen med Standsningen. Har jeg, som De sidst bemærkede, bragt det at spadsere i System, saa lad mig da her forsøge en lille Theorie af »Bevægelsen«, under hvilken Categorie igjen Standsningen hører. De Fleste mene, at naar man blot har et fast Punkt, hvorhen man vil, saa er Bevægelsen ikke Hvirvel. Men dette er en Misforstaaelse. Det det egentlig kommer an paa er et fast Punkt at gaae ud fra. Standsningen er ikke mulig ved et Punkt forfra, men ved et Punkt bag ved, det vil sige, Standsningen er i Bevægelsen, betryggende Bevægelsen. Og dette er Forskjellen mellem politisk og religiøs Bevægelse. Enhver blot politisk Bevægelse, der altsaa er uden det Religiøse eller gudforladt, er Hvirvel, kan ikke standses hilder blot sig selv i den Indbildning at ville have et fast Punkt foran : at ville standse ved Hjælp af en Bremse; thi det faste Punkt, det eneste faste Punkt ligger bag ved. Og derfor er det min Betragtning af hele den europæiske Forvirring, at den ikke kan standses uden ved Religiøsitet; og det er min Overbeviisning, at som i sin Tid det Forunderlige skete, at Reformationen, der saae ud som en religiøs Bevægelse, viste sig at være en politisk: saaledes vil vor Tids Bevægelse, der seer ud som bar Politik, pludselig vise sig at være religiøs eller Trang til Religiøsitet.

Og dog, dog, Det, som med fuld Føie maatte give Jeronymus Ret i den Mening, at Verden ikke kan staae til Paaske, Det, som er Hemmeligheden i Forvirringen, at man vil standse ved Hjælp af en Bremse: dette Samme er dog, dybere forstaaet, et Paradox, der indeholder det Sande, som da Sandheden altid er paradox. Socrates kaldte sig selv som bekjendt en »Bremse«. Han forklarer det rigtignok i Betydning af Opvækkelse og ogsaa han var jo en Revolutionair. Men i en anden Forstand er det dog vist, at han ogsaa var den Standsende. Han standsede just en sofistisk Hvirvel; han kom bag paa Sophisterne, ved sit Bremsestik drev han dem saaledes fremad, at de ganske rigtigt kom tilbage, ell., at Sophistiken gik under, og den Enkelte kom til Besindelse paa det faste Punkt bag ved. Sophistiken meente ogsaa at gjøre et Punkt fast, hvor hen Bevægelsen vilde, og at saa denne var sikkert mod at være Hvirvel. Men den socratiske Dialektik var udtømmelig i at gjøre det aabenbart, at paa den Maade blev dog Intet fast. Socrates derimod havde det faste Punkt bag ved: han gik ud fra sig selv og fra Guden : han kjendte sig selv, han eiede sig selv. I Kraft deraf standsede han Sophistiken, der ligesom Politiken bestandigt spørger hvorthen man skal komme, istedetfor at spørge hvorfra man skal gaae ud. O, at der i vor Tids forvirrede Stræben var en saadan Bremse, der, med socratisk Ataraxie, lige stik mod Tidens Travlhed efter: hvorthen, kunde føre Tiden tilbage, indøvende den, at Spørgsmaalet er om hvorfra man skal [gaae] ud, at som al Erkjenden, socratisk, var en Erindren, saaledes er al sand Bevægelse en Tilbagevenden eller en Gaaen ud fra det faste Punkt bag ved. Thi vistnok blev Socrates ogsaa overkjørt, det maa Enhver blive, som skal bruges paa den Maade. Men

Forskjellen, der tillige afgjør om det at ville standse ved Hjælp af en Bremse er en vanvittig Umulighed eller det Sandes Dybsind, Forskjellen er om Den, der skal bruges til at standse, forstaaer sig i at skulle offres, ell. han indbilder sig han skal seire. De blive nemlig begge overkjørte; men idet Den, der bildte sig ind han skulde seire er overkjørt, saa er Alt tabt; hvorimod den der forud forstod sig selv i at skulle offres har een Tanke mere, sin bedste Tanke, og idet han overkjøres seirer han. Dette er en Martyrs Overlegenhed ved at ligge under, han seirer som den døde Mand, der kommer igjen. Den døde Socrates standsede Hvirvelen, hvad den levende Socrates ikke formaade; men den levende Socrates havde intellectuelt forstaaet at kun en død Mand kunde seire, et Offer, og han havde ethisk forstaaet at lægge hele sit Liv an paa at blive det.

Kjære Hr Conf., blot jeg nu ikke har gaaet Dem træt – thi nu skal De jo afsted; Aftalen var jo, at hvis De betragtede et Brev fra mig som en Byrde, skulde De læse først og saa spadsere. – Altsaa farvel, gid Touren maa bekomme Dem vel, og gid, naar De er vendt hjem og indtager den Stilling, De foretrækker, at ligge paa en Sopha og lade Phantasien spadsere, gennemile Mulighedernes uhyre Rige eller, hvis saa behager, lade den gaae Ærender i Byen: gid De da ikke for meget maa fortryde Besværlighederne, som Brevet og Touren har voldet Dem; og gid De da fremfor Alt ikke utaalmodigt maatte ønske mig Pokker i Vold – ak, ak, saa blev det jo dog endnu galere derved, hvad jeg dog ikke kan gjøre anderledes, derved, at jeg forbliver

Deres
S. Kierkegaard.

Fra J.L.A. Kolderup-Rosenvinge · 20. aug. 1848 · til SK

Kjære H^r Magister!
Ordrupshøj d. 20 Aug 1848

Jeg vilde næsten have forsvoret at spadsere idag: jeg sidder for aabne Døre og seer paa Regnen, og ikke en eneste fornuftig Tanke vil regne ned; inat har jeg sovet slet, er forpiint af et Trækplaster og mere end sædvanlig gnaven og knarvorren. I tre Dage har jeg, rigtig nok ikke løbet – men kjørt April til Byen efter mine Tilhørere, der endnu behage at holde Ferie; i Grunden burde jeg være glad derved, da jeg i disse Dage hverken duer til at skrive eller holde Forelæsning – knap til at læse indeni en Bog, i det mindste ikke uden at ærgre mig. Jeg lagde netop en saadan ærgerlig Lecture fra mig i dette Øjeblik og jeg maa da bede Dem om Tilgivelse for om De paa Spadseretouren bliver overstænket af mit ærgerlige Lune. Jeg læste eller rettere gennemløb en Afhandling med Overskrift »De fem Verdensaldre i 6te Bd^s 2 H. af »for Literatur og Kritik« af Cand theol Christensen, en ravgal Grundtvigianer, der fortolker Hesiod af Daniel og Daniel af Hesiod, og taler meget opbyggeligt om den Fugl Phœnix og de fire Floder i Paradis, om Grækerne, som forestille Sølv og ere den anden Flod i Paradis, og, kort at fortælle, mere qualificerer sig til Bidstrup end for en Prædikestol – men ikke destomindre faaer sit Vrøvl optaget i en Journal, som har til Dørschildt »For Kritik!« Ja, naar de Gale og de Blinde saaledes skulle vedblive at være Vejvisere for Folket, for at dette paa den folkeligste Maade kan løbe gal, er jeg nær ved at gaae over til Deres og Jeronymi Mening, at Verden neppe staaer til Paaske, om man endogsaa sætter nok saa mange Bremses paa Galskabens Dampvogn! Den gaaer virkelig i fuld Fart. Jeg havde stolet noget paa Bremsen Cavaignac, men see! nu gaaer han hen og gifter sig – og man er, som bekjendt, »som uden Sandser, naar man gifter sig og naar man hænger sig, desværre!« Hvorledes jeg havde stolet paa Cavaignac, kan De bedst forklare Dem af et lille Digt, skrevet paa tydsk af en Greve, som døde i 1847; da jeg for nogle Uger siden fik det i Hænderne fik jeg det Indfald at oversætte det og her har De denne noget fri Oversættelse, som jeg naturligviis hellere meddeler end Originalen, da man holder meest af sit Eget.

Den Gordiske Knude.

Med Furiers Lyst og Kannibalers Mod
I styrte Kongeborgens stolte Mure,
Og bygge i Hast og kitte med Blod
En Modens Fjællebod i gamle Fure;
Og faae I saa færdigt det herlige Huus,
Er strax en Bonaparte ved Haanden,

Som med et eneste Slag styrter i Gruus

Det Værk, som I saae knejse i Aanden.

Med korslagte Arme, mægtig og stum

Vil Helten for Eder sig vise;

Men I gjøre Ryggen ynkelig krum,

Med Aaget paa Nakken Ham prise,

Og lade Jer slagte saa glade og fro.

Man læser præget klart i hver Mine:

»Langt bedre at falde ved Vaterlo

»End række Hals for en Guillotine«

Saa altid det gaaer, I Mænd med det evige Nej,

I Pennefolk, som vil Tyranner fordrive!

I bane for Krigsdespoten en magelig Vej,

Han afløser Jer, som skrige og skrive.

Til den Tid I stræbe kun alt hvad I kan!

Hvor fiffigt og falsk I end Kortene blander,

Først naar den Gordiske Knude er rigtig istand,

Da sender Vor Herre i Hast Alexander.

Jeg veed forresten ikke, om De er nogen Elsker af Poesie, især af den politiske og jeg burde egentlig have spurgt mig for førend jeg sendte Dem denne poetiske Ladning paa Halsen, men det staaer da i al Fald til Dem at kaste den overbord d. e. at lade den ulæst, da De strax kan see paa Ordenes Taille og hele Habitus, at de har Been eller Fødder, om det saa end kun er Skrædderbeen eller Klumpfødder.

Da jeg af det tomme Rum paa Papiret kan see, at vi endnu have et Stykke Vej tilbage inden vi komme til Nørreport og dog ikke kan være bekendt paa dette Stykke reent at holde Munden »ligesom en Fæhund, der hverken har Maal eller Mæle« skal jeg til mit apropos om Cavaignac tilføje et apropos om det franske Folk, dette nemlig at Livius V. 37 giver det følgende træffende Skudsmaal, som jeg i denne Tid ved at beskæftige mig noget med den ældste franske Ret (den nyeste Ret eller Uret gider jeg ikke seet) tilfældigviis stødte paa - han kalder det franske Folk: nata in vanos tumultus gens. Er det ikke fortræffelig? man skulde troe, at de Franske uagtet al deres Bevægelse ikke vare komne meget videre end den Gang, naar man undtager, at de have faaet andre Folk til at løbe med eller efter dem. Jeg kan endog ved at fortsætte mit apropos om Franskmandene bevise, at de ere gaede tilbage istedetfor frem; thi Pomponius Mela fortæller om dem, de gamle Galler scilic., at de vare saa overbeviste om Sjælens Udødelighed, at de ofte contraherede Pengelaan paa den Betingelse, at det skulde betales i den anden Verden. Det kunde man kalde Credit for en anden Verden - men hvor findes den nu i Frankrig? See, der var »det faste Punkt bagved« som de skulde have holdt fast ved, men de har slaaet Gjakken løs saa længe, at det faste Punkt er blevet ligesaa løst som alt det øvrige. - Nu seer jeg Kannikestrædet og takker Dem meget for Touren - dog endnu eet: har De seet Gjengangeren af den politiske Kandestøber? Det er en politisk Jernstøber, som hedder Lunde cfr. Hexeri og blind Allarm 4de Act. 4 Scene. - Spørgsmaal, hvorledes forholder Jern sig til Kobber og især i Politiken? ønskes besvaret paa næste Spadseretur. God Morgen!

Søren Kierkegaard
F. C. Schlegel

21. Brev 267, bl. [2r]

Da jeg af det tomme Rum paa Papiret kan see, at vi endnu have et Stykke Vej tilbage inden vi komme til Nørreport og dog ikke kan være bekendt paa dette Stykke reent at holde Munden »ligesom en Fæhund, der hverken har Maal eller Mæle« skal jeg til mit apropos om Cavaignac tilføje et apropos om det franske Folk, dette nemlig at Livius V. 37 giver det følgende træffende Skudsmaal, som jeg i denne Tid ved at beskæftige mig noget med den ældste franske Ret (den nyeste Ret eller Uret gider jeg ikke seet) tilfældigviis stødte paa - han kalder det franske Folk: nata in vanos tumultus gens. Er det ikke fortræffelig? man skulde troe, at de Franske uagtet al deres Bevægelse ikke vare komne meget videre end den Gang, naar man undtager, at de have faaet andre Folk til at løbe med eller efter dem. Jeg kan endog ved at fortsætte mit apropos om Franskmandene bevise, at de ere gaede tilbage istedetfor frem; thi Pomponius Mela fortæller om dem, de gamle Galler scilic., at de vare saa overbeviste om Sjælens Udødelighed, at de ofte contraherede Pengelaan paa den Betingelse, at det skulde betales i den anden Verden. Det kunde man kalde Credit for en anden Verden - men hvor findes den nu i Frankrig? See, der var »det faste Punkt bagved« som de skulde have holdt fast ved, men de har slaaet Gjakken løs saa længe, at det faste Punkt er blevet ligesaa løst som alt det øvrige. - Nu seer jeg Kannikestrædet og takker Dem meget for Touren - dog endnu eet: har De seet Gjengangeren af den politiske Kandestøber? Det er en politisk Jernstøber, som hedder Lunde cfr. Hexeri og blind Allarm 4de Act. 4 Scene. - Spørgsmaal, hvorledes forholder Jern sig til Kobber og især i Politiken? ønskes besvaret paa næste Spadseretur. God Morgen!

Deres hengivneste
Kolderup Rosenvinge
S. T.
Hr Magister S. Kierkegaard

Tornebuskgaden 1ste

Fra SK · udateret [aug. 1848] · til J.L.A. Kolderup-Rosenvinge

Kjære Hr Conferentsraad!

Først en lille Fortælling til Indgang. Det skal ofte have beskæftiget store Comikere som en privat Fornøielse, hvorvidt den Ene kunde bringe den Anden til at lee under Stykket. Saaledes fortælles det ogsaa om Frydendahl, at han med en anden af de ældre Skuespillere, hvis Navn jeg ikke kan bestemme, havde indgaaet et Væddemaal, hvo der en bestemt Aften først kunde bringe den Anden til at lee. Hvilket Stykket var, kan jeg ikke erindre; det er da ogsaa det Ligegyldige. Frydendahl forestillede Zoroaster ell. noget Lignende, saadan en østerlandsk Ypperstepræst med et langt Skjæg, en Tuba paa Hovedet i en Slags Slobrok – skjøndt jeg ikke har seet det, staaer Frydendahl dog lyslevende for mig, en Skikkelse, der uimodstaaeligt maatte bringe enhver Tilskuer til at lee, uden at det dog lykkedes den, at bringe den anden Comiker til at lee. De to Akter vare allerede forbi, og det var endnu ikke lykkedes Frydendahl. Da havde han i 3^{die} Akt følgende Replik; han skulde til den anden Comiker, der altsaa ogsaa har været en Art Zor[o]aster, sige: Du indbilder Dig at være en Helgen, men Du er en Afgudsdyrker. Med disse Ord skulde saa Frydendahl gaae ud af Scenen, udtrykkende den dybeste Foragt for den Anden. Det gjorde han ogsaa. Men da han var kommet lige til Coulisserne, vendte han sig endnu engang om, samlede hele sin vis comica og sagde: Pfu! Dette stod ikke i Rollen, og frembragte ved Forbindelsen med Replikkens høie Pathos (Du er en Afgudsdyrker) og ved Frydendahls Mesterskab den forønskede Virkning: Den Anden brast i Latter.

O, kjære Hr Conferentsraad, saaledes vilde jeg ogsaa, hvis jeg traf Dem personligt i det onde Lune, hvorover De sidste Gang klager, jeg vilde opbyde Alt for at forjage Dem dette onde Lune; lykkedes det ikke, saa vilde jeg tilsidst sige: Pfu! Jeg har nu engang faaet den fixe Idee, at De bliver og maa blive yngre – men naar De saaledes (tilgiv, at jeg taler saaledes, men det er i Berøring med min fixe Idee) paa nogen Maade hengiver Dem til det onde Lune, saa bliver De ikke yngre. Men ikke sandt, nu er det forbi, det var en lille Iling – nu er De atter ifærd med at blive yngre; og jeg med Længsel imødeser det Øieblik, da jeg skal faae Leilighed til personligt at forvise mig [der]om, naar jeg som »Tilhører« gaaer ved Deres Side.

Men nu til Andet. De, som agter paa Dagens Begivenheder og stadigt følger med, Deres Opmærksomhed er det vistnok ikke undgaaet, hvor betegnende det er, at de nyeste Folkeforsamlinger her i Byen holdes i et Hippodrom. Den, der forstaaer at tyde Tidernes Tegn (om ikke saa dybsindigt som Cand. Christensen, der, in parenthesi sagt, for mig har den Mærkelighed, at han først har været min Secretair, der afskrev Enten – Eller, og senere med Djærvhed angreb mig i Kirketidenden, og besynderligt nok »for at vise mig at han turde skrive mod mig«), ham maa det være paafaldende, at den nyere Tid mere og mere afskaffer Bestemmelsen: Msk., for at substituere Bestemmelsen: Hest. Man taler saaledes nutildags ikke som i gamle Dage om Menneskers Kraft, om en Holger Danskes Kraft o: D.; nei man taler bestandigt om Heste-Kraft, om saa og saa mange Hestes Kraft. Men en Forsamling af Msker, der kun ville virke som Mængde, som numerus, virker jo egentligen ogsaa kun som Maskine. Jeg foreslaaer derfor at der indføres en ny Sprog brug. Antaget at 50 Msker er = 1 Hests Kraft, dette antaget, vil man saa, istedetfor at sige: igaarftes afholdtes en Forsamling i Hippodromet af 1000 Msker, istedet derfor vil det hedde: igaarftes afholdtes en Forsamling i Hippodromet paa 20 Hestes Kraft – Balthasar Christensen præsiderede. Det vilde saa igjen være meget tidssvarende, om En kunde udarbejde en Tabel ell. en Slags regula Petri, hvori man kunde slaae op for at see, hvor mange Hestes Kraft der var fornøden i Forhold til det forskjellige Øiemed. Her blot et Exempel paa et regula Detri-Stykke i den Stil: naar 10,000 a 15,000 Msker paa Gaden altsaa 200 a 300 Hestes Kraft er tilstrækkelig til et Ministerskifte hvor mange Hestes Kraft behøves saa for at tilveiebringe et Cancelliraads-Skifte, det er, for at faae een Cancelliraad afsat og en anden indsat? Ja, denne Hestekraft, den Hestekraft, det er en prægtig Opfindelse og den moderne Tids Stolthed. Aandskraft og Hoved kommer det mindre an paa i disse store Forsamlinger. Det er virkelig som Lichtenberg saa ypperligt siger: ohne Hände (nemlig for Ballotationens Skyld) ist nichts anzufangen, aber der Kopf ist nur eine Art von Hut, den man zwar zuweilen trägt, der aber bei den eigentlichen Galla-Begebenheiten unsers Lebens abgelegt werden muß.

Dog det er sandt, inden vi gaae videre, ell. maaskee rigtigere idet vi nu gaae videre thi vi spadsere jo: da

vi sidst talte sammen var der Noget, De forlangte jeg næste Gang skulde oplyse: hvilken er Forskjellen mellem en Jernstøber og Kandestøber. De erindrer nok, hvorledes Rhabek svarede Lars Mathiesen, da denne skulde besvare det Spørgsmaal, hvilken Forskjel der var mellem ham (L. M) og et Æsel. L. M. svarede: det veed jeg ikke – og R.: ja jeg veed det saa vist heller ikke. Forskjellen er ikke i Dannelsen, thi de have begge studeret og ere begge væsentligen dannede ved den politiske Stokfisk, dette mærkelige Skrift der bestandigt udkommer »trykt i dette Aar«. Forskjellen er hell. ikke, at den ene støber Kakkellovne den anden Kander; thi denne Forskjel er kun tilfældig, Ligheden den væsentlige, at de begge støbe Stater, og atter Ligheden den væsentlige, at de begge maaskee derved glemme at støbe Kakkellovne og Kander, saa denne Forskjel aldeles gaaer ud. En Smule Forskjel er der dog. Saavidt man kan skjønne, er Kandestøbereren Autodidact, han har paa egen Haand studeret den politiske Stokfisk. Derimod har Jernstøbereren vistnok en Lærer, der gennemgaaer Lectien med ham, og derpaa overhører ham saa vel indenad som udenad i Stokfisken. Forsaavidt synes Jernstøbereren nærmest at ligne Kandestøberens tilkommende Svigersøn, hvem jo Kandestøbereren hver Aften vil overhøre; altsaa Jernstøbereren er Kandestøberens Svigersøn. Fremdeles er der den Forskjel, at Kandestøbereren med en vis Ophæid aldeles glemmer Kandestøbereren, og Alt hvad der erindrer om Kandestøbereren og Kandestøbere, hvorimod Jernstøbereren aldeles ikke kan glemme Jernstøbereren, men vil støbe Staten om i Faveur af Jernstøbere.

Men a propos om Jernstøbere, De er altsaa af den Mening, at der skal, om ikke en Jernstøber, saa dog en Jernhaand ell. en Tyran med en Jernhaand, en militair Despot med en Jernhaand til for at ordne de europæiske Forhold. Imidlertid mistvivler De selv om Cavaignac, og det vistnok med Rette. Han har som bekendt kun een Arm; imidlertid kunde det jo være nok, naar han saa havde Jernhaanden paa denne ene Arm. For at kunne have en Jernhaand behøves kun een Arm, hvad skal de mange Arme til; det bliver let en Modsigelse, ligesom det i sin Tid forekom mig en Modsigelse, at man havde saa travlt med at strikke Strømper til Armeen, paa samme Tid som Berlingske Tidende hver Dag forsikkrede og »Fædrelandet« med, at vor Beslutning var at falde som een Mand – saa altsaa kun eet Par Strømper var fornødent. Men tilbage til Cavaignacs ene Arm. Ulykken har De ganske rigtigt opdaget: han har giftet sig, og har altsaa ikke engang den ene Arm fri – medens han er fri for den anden Arm. En Mand, der skal herske med Jernhaand burde aldrig være gift; og skal galt være, da aldrig anderledes end ved en Vielse til venstre Haand. Men han har ingen venstre Haand, altsaa har han ved at gifte sig bortgivet sin høire Haand – medmindre han har ladet den Elskede vie til Stumpen. Er dette Tilfælde[t], saa er det et saa »skjødsløst Ægteskabsløfte« og et saa stumpet Forhold som muligt, maaskee man saa alligevel kunde haabe paa Cavaignac, hvem jeg forøvrigt slet ikke haaber paa, da jeg blot anseer ham for Thiers' Redskab.

Dog Spøg til Side. Thi hvoraf har jeg faaet at vide, at De venter en Tyran, hvor jeg venter en Martyr? Det har jeg faaet at vide af et lille Digt, hvis Værd og hvis Værd for mig jeg paa mere end een Maade skjønnsomt paaskjønner. De veed ikke, siger De, om jeg er en Ven af politisk Poesie; men jeg veed ikke, hvor De kan falde paa at kalde dette lille Digt politisk Poesie. Det bærer jo saa aldeles Præget af en stille Aands Væsen, det ligger jo skjøndt opfattende det Politiske i en Idee, dog saa fjernt fra den politiske Larm og Støi, saa fjernt som Deres landlige Opholdssted ligger derfra, ja endnu fjernere, saa fjernt som den Fjernhed i hvilken De boer derude er fra Politikens Travlhed. Pol[i]tiske Digte derimod kalder man saadanne, som ikke ville have Ideens Fjernhed, men som ville støiende ind med i Støien. Dette angaaende Digtet, det er en Stemning, født i Dølgemaal, og meddeelt i Dølgemaal. Og derfor seer jeg atter heri et nyt Beviis for den Godhed, De nærer for mig: at meddele mig et Digt af Dem selv som i Fortrolighed.

Tak da, tak for hver mig saa kjerkommen Meddelelse fra Dem, tak for hvad den betegner mig, at De tillader mig at forblive

Deres
S. Kierkegaard.

Fra SK · udateret [sept. 1848] · til J.L.A. Kolderup-Rosenvinge

Kjære Hr Conferentsraad!

De erindrer sagtens det Sted i Don Ranudo, hvor han, da Gusman gjør ham opmærksom paa, at han, der skal modtage det fornemme Besøg, har Huller paa Støvlerne, svarer, at det gjør ikke Noget, men kan forklare det af at han har Ligtorne og saa er det netop fornemt; De erindrer nok, at Gusman saa spørger ham, om da ogsaa det, at han kun har eet Skjød paa Kjolen, er fordi han har Ligtorne. Saaledes med mig, dersom jeg vilde gjøre et Forsøg paa at forklare eller undskylde, hvorfor jeg saa længe ikke har været ude at spadserere med Dem, saa vilde jeg vel indvikle mig i Modsigelser. Jeg lader det derfor hellere staae hen som noget uforklarligt Noget. Desuden nu kommer jo snart, ja om nogle faa Dage, den Tid, da De vender tilbage til Byen, den Tid, hvor jeg vil have den Glæde i bogstaveligere Forstand at spadserere med Dem. Betragt derfor dette Brev som et lille Løb ud til Dem, en Afskeds-Visit derude paa Landet, ved hvilken jeg takker Dem for Sommeren og for Sommerens Spadseretoure. Jeg var, som det sømmer sig, Den, der begyndte, Den, der

spurgte mig for, om De havde Lyst til at gaae, lad mig nu ogsaa være Den, der ender, Den der takker Dem, for hver Gang De havde Lyst.

Igaar kom jeg saa levende til at tænke paa Dem fordi jeg igaar var kommet ud at spadserere med Excellencen Ørsted. Forunderligt med den Mand! Det forekommer mig, at Catastrophen her hjemme har paa ham virket som et oplivende og forfriskende Styrtebad. De skal see han vil blive ubetalelig i Rigsforsamling[en]. I denne omvendte Verden, hvor Candidater blive Ministre, er han dog endnu Manden, der kan gjøre Kunststykket (og det Andet er da meget langt fra at være et Kunststykke): at Ministeren Ørsted bliver Candidatus juris A. S. Ørsted. Jeg er saa overbeviist om, at han vil frappere Forsamlingen, at jeg ordentlig gjør mig en Samvittighed af at tale til noget Menneske derom forud. Lad dem kun leve hen i den Indbildning, at han er blevet gammel, og nu da, efter at være Fastelavns-Mandag vippet ud af Ministeriet, en aflægs Olding; men lad dem tage dem iagt, Candidat Ørsted vil blive dem langt farligere end nogensinde Ministeren kunde blive det. Der maatte vistnok en saadan og netop en saadan Catastrophe til for at tvinge den beskedne, borgerlige Excellence til engang i Stolthed at blive sig bevidst hvad han elskeligt ligesom havde glemt: sin Betydning, sin Overlegenhed. Men De skal see det vil klæde ham uforligneligt. Hans Stemning er formodentligen ikke uden Indignation men forøvrigt den gamle Alvor – med en ny lille Tilsætning: en vis Art Spøg eller Humor. Ministerskiftet var ved hvad der kom i hans Sted for ravgal og »fandenivoldsk« en Farce til, at den ikke skulde bringe ham til at smile. I denne Stemning vil han nu, sit Fødeland og dets Sag tro som altid, (dette er det Pathetiske) have sin Tilfredsstillelse, næsten sin Morskab af at benytte sin Fyraften til ret con amore at tractere sine Politica; sorgløs i een Forstand, næsten som et ungt Menneske, Hr Ørsted hverken mere eller mindre; fritagen, derhos paa en saa utaknemlig og latterlig Maade fritagen for Byrden, som han har baaret, hvis Tyngde han bedst har kjendt; fritagen for Ansvar (og det turde da nok være muligt, at det Ansvar, han paalagde sig selv, altsaa det Ansvar, under hvilket han har arbeidet sit Liv igjennem, har havt noget Andet at betyde end Dhrr ansvarlige Ministeres); fritagen for Dag ud og Dag ind at skulle leve i denne uhyre Krydsen af Hensyn og styre derimellem. Det Ædle i ham tilfredsstilles derved, at han dog kommer til at tjene sit Fødeland; men hvor skjøn er ikke denne Oprømted, denne Hilaritet, der kommer til at hvile over Situationen. Han stiller sig som Candidat til Valg. Dette er jo en Slags Examen. Han kunde nu, som ellers en flink Candidat gjør det for at anbefale sig, han kunde give lidt op uden om: saadan Dit og Dat hvad han veed fra den Tid han var Generalprocureur, Commissarius, Minister. Dog han resignerer, han er slet og ret Candidat. Mystificationen er superb, og selv om han var 10 Aar ældre troer jeg, han næsten maatte blive overgivet. Thi see, den Gang i sin Tid den ulykkelige Pengeforandring indtraadte, da var der mangen Mand, der virkelig havde eiet en meget stor Formue, der virkelig blev forarmet – og hvorfor, fordi Penge ingen Virkelighed er. Men i Aandens Verden er der Gud være lovet en evig Eiendoms-Sikkerhed. Om der ogsaa i den udvortes Verden indtræder en Forandring, en Pengeforandring, der vender op og ned paa Begreber, Sprog, Fortjenestero: s: v: – Den, der eier Aandens Rigdom taber ikke en Hviid af hvad han eiede: nei i al Evighed ikke. Deri ligger det Humoristiske; thi ved en sadaan Forandring foranlediges en Aand kun til forhøiet Selvfølelse.

Saa bliver han da valgt for 3^{die} District; og saa meget er vist (ja, her kommer det Latterlige igjen; men det er da umuligt i disse Tider at stikke Næsen ud af Vinduet uden at støde paa det Comiske, eller at sige to Ord uden at det ene berører det Latterlige) han vil altid kunne tage det op med den Modcandidat, der har stillet sig: Urtekræmmer Melbye, og altid være bedre orienteret i Tiden end han. Jeg veed ikke om De har bemærket, at han i sit Program erklærer, at han blandt Andet især vil virke for Negerslaveriets Afskaffelse – fortræffeligt, det er som om En i sit Program vilde erklære, at han især vilde virke for at der blev anlagt en Jernbane mellem Kiøbenhavn og Roeskilde, eller at Vesterbroe blev gjort istand.

Dog jeg standser; men om en føie Tid saa gaaer jeg videre, længselsfuldt iler jeg hen i Kannikestræde, utaalmodigt ringer jeg paa Porten: Conferentsraaden er hjemme – og saa spadserer vi.

Deres
S. Kierkegaard.

Fra SK · udateret [sept.-okt. 1848] · til J.L.A. Kolderup-Rosenvinge

Kjære
Hr Conferentsraad!

Indlagt følger den lille Artikel, der blandt Andet ogsaa er saa ulæselig skrevet (paa en Landtour i Hirschholm), at den ikkun efter udtrykkelig Opfordring indfinder sig, og, efter Aftalen, som en privat Meddelelse.

Ved at søge efter i Papirer fra den allersidste Tid fandt jeg saa ogsaa et Brev til Dem, convoluteret og med Udskrift: Ordрупshøi. Det maa altsaa være skrevet, medens De endnu laae paa Landet. Hvad der staaer deri,

har jeg nu tildeels glemt; og lukke det op kan jeg ikke beslutte mig til, thi saa bliver vel summa summarum, at jeg finder det saa ligegyldigt og kjedeligt, at jeg beslutter ikke at afsende det. Men da det dog nu engang er skrevet, saa lad det gaae med; hvad De end finder deri: Eet er jeg, uden at have læst det, overbeviist om, at De vil finde deri som i Alt fra mig, et umiskjendeligt Vidnedsbyrd om den Hengivenhed, hvormed jeg var og er og forbliver

Deres
hengivne
S. Kierkegaard.
Til

Høivelbaarne
Hr Conf. Rosenvinge
R af D. og DM.

Fra SK · udateret [juli 1849] · til J.L.A. Kolderup-Rosenvinge

Kjære Hr Conferentsraad!

Næsten kunde jeg fristes til at gjøre Dem en Proposition; forsøg det en fjorten Dags Tid at gjøre som jeg kun at følge med Tiden ved Hjælp af Adresse-Avisen. Man har negativt den Gavn, at fritages for mangen Ærgrelse, og positivt den Gavn, at udvikle sin Sands for det Sindbilledlige. Her strax et Exempel. Idag seer jeg saaledes igjen et Avertissement fra Hesteslagteren paa Christianshavn, at han har faaet noget »særdeles meget fedt Kjød«. Dog det var ikke det, jeg vil fortælle, derimod er det hans Vignet, jeg vil tale om. Adressecomptoiret eier formodentlig kun een Vignet, der forestiller en Hest. Formodentlig er den blevet udført til illustrerende at tjene et Avertissement om, at der eet eller andetsteds staaer een eller flere ægte Fuldblodsheste til Salg. En saadan sees aftegnet, en ægte Fuldblodshest: en høi, lang, tynd Rad, det bare Skin[d] og Been, en reen Beenrad. Under denne Vignet bekjendtgjør Slagteren: Kjødet af to meget fede Heste, som idag ere blevne slagtede, udsælges o: s: v:. See, det kan man kalde at oplyse Texten ved Hjælp af Illustrationer. Men nu det Sindbilledlige! Ja, det ligger nær nok. Hvor man vil see hen, opdager man ikke allevegne i vor Tid det Samme kun omvendt: en skiltende Vignet – og saa Virkeligheden som er en ganske anden. Men det er desto værre omvendt; thi Slagteren er en redelig Mand, under Vignetten: en mager Hest udsælger han »særdeles meget fedt Kjød«. Forsaavidt er Hesteslagteren med sit illustrerede Avertissement ikke saa meget et Sindbillede som et Epigram paa vor Tid, dog maa man først see det Sindbilledlige, førend man opdager det Epigrammatiske. Det Sindbilledlige er, at Vignetten siger noget Andet end Virkeligheden holder, som fE naar der under Vignetten: en fri Forfatning tyranniseres som aldrig under det absoluteste Monarchie; naar der under Vignetten: ansvarlig Minister tilstaaes Ansvarsløshed, som den sjeldent er blevet indrømmet nogen u-ansvarlig Minister o: s: v: o: s: v:. Det Epigrammatiske ligger i, at Slagteren, som en sand Satiriker, listigt gjør dette aabenbart, ved det omvendte Misforhold.

Saa fik da Danmark en fri Forfatning – og endeligen synes da en alvorligere Interesse for den Sag at være vaagnet. Jeg beraaber mig atter paa Adresse-Avisen. Rigsdagen var allerede længst træt af at være sammen; de, der læste Rigsdags-Tidenden længst kjede af at læse den; Interessen for den hele Sag som forsvundet. Grundloven bliver antaget; men Alt gaaer saa stille af som muligt, med mindre man da vil beraabe sig paa det Tordenveier, som indtraf samme Aften noget efter at Gjesterne paa Skydebanen stille havde forføiet sig hjem. O, sørgelige Tidernes Tegn, maatte vel en Politiker udbryde. Da vaagner pludselig igjen Interessen for Sagen – Stüvenfængeriets! Jeg beraaber mig paa Adresseavisen. Hvilken Mængde forskjellige Udgaver af Grundloven, nogle til at hænges paa Væggen i Glas og Ramme, nogle til at klistres paa Pap, nogle til at bæres i Lommen, i Hatten, paa Ryggen, under Armen! O, og hvilken Forskjel i Priis – endnu større end den (ak, at her ikke ogsaa er noget Sindbilledligt!) i Forhold til Ligvogne, hvor Rigsdalers-Vognen er den simpleste. Lad saa Nogen komme og sige, at der ikke er Interesse for Sagen. Boghandler Philipsen sælger en Udgave til 8 β, og naar man tager 100 faaer man den for 4 β: hvilken Interesse for Sagen, og hvilken Interesse for Sagen forudsætter hans Antagelse ikke, at der ere De, som af pure Interesse ville kjøbe 100 Exemplarer. Jeg agter at kjøbe den Udgave til 3 β – der in parenthesi bemærket formodentlig i Snesevis faaes for 2 β – den Udgave agter jeg at kjøbe, for at kunne sætte desto mere paa Indbindingen. Der er virkelig Noget i Trops Idee, at ville have »Menneskeslægtens Ødelæggelse« indbunden i Maroquin med Guldsnit. Og saaledes vil jeg ogsaa lade mit Exemplar indbinde. Paa den ene Side skal der saa med forgyldte Bogstaver trykkes: for evig, paa den anden Side »Medicin mod en – nei det er sandt ikke mod en Elskovsruus men mod en Frihedsruus.

Men nu Dem selv, kjære Hr Conf., wie gehts Ihnen? Gaaer De noget? Pas endelig paa det; thi tag Dem, eller men tag Dem dog ogsaa iagt for at gaae istaae, hvilket jo kan skee ved ikke at gaae men ogsaa ved at gaae for langt baade i bogstavelig og overført Forstand. Jeg, som baade i den ene og den anden Forstand, gaaer

meget, kjender intet Forfærdeligere end at gaae istaae. Est quodam prodire tenus, si non datur ultra – og vist er det, at Ultra gives der ikke i at gaae, naar man er gaaet istaae. Jeg gaaer derfor aldrig saa langt – est quodam prodire tenus; længere gaaer jeg ikke, jeg aner Grændsen, jeg gyser – og gaaer saa videre, det vil sige, jeg gaaer tilbage men gaaer dog forsaavidt videre som jeg holder mig i Bevægelsen. At gaae istaae! Der er i en vis Forstand noget indbydende og fristende ved denne Tanke, især til at dvæle ved: at gaae istaae, hvad det vil sige. Herculenum, Pompeii, Stabiæ, gik istaae og flere Andre. For hele den øst-asiatiske Udvikling er det det Charakteri[sti]ske (i Modsætning til den europæiske, hvor det Ene gaaer under og et Nyt udvikler sig af dettes Undergang): at gaae istaae. China fE er gaaet istaae – hvilken heel verdenshistorisk Betragtning ligger ikke alene heri! At gaae istaae! Hvor mangt et Menneske er der ikke, om hvem det gjælder, at der er et ganske bestemt, oftest et lidende, Indtryk, paa hvilket han gik istaae, i hvilket han saa at sige, løb sig fast: o, og Intet er farligere.

See, derfor anpriser jeg det at gaae, og er igjen det at gaae (den legemlige Bevægelse) mig et Sindbillede paa den aandelige Bevægelse. Og ganske særligen er denne aandelige Bevægelse fornøden i Forhold til Sorg. Der er dog intet, intet saa Insinuant som Sorg er det; Intet, ingen anden Lidenskab, intet andet Indtryk end ikke Glædens er saa insinuant som Sorgen; ikke det insinuanteste quindelige Væsen er saa insinuant som Sorgen er det, naar den da finder en sinus, en Inderlighed, i hvilken den kan insinuere sig. De fleste Mennesker mene, at Sorgen har noget Frastødende ved sig, Noget som gjør at man stræber at undgaae den, Noget som gjør at man lukker sig for den: o, disse Mennesker have ingen Forestilling om, hvad Sorg er, ingen Forestilling om den Fortryllelse, den øver, ved hvilken den bevæger et Menneske til ganske at aabne sig for den, ganske, som for intet Andet, og som for ingen Anden. Og naar man saa ganske har aabnet sig for den, og denne af alle Insinuante den meest Insinuante har fundet sit Indelukke, altsaa, naar man ganske har aabnet sig for den, og, fortryllet af dens Insinuationer, gjort endnu mere for den, ganske skjult for Andre, hvorledes man aabnede sig for den: naar dette er skeet, o, ikke den Quinde, der viedes til den trofasteste Mand kan være saa sikker paa, at han vil blive hende tro Livet igjennem, som Sorgen er sikker paa: han bliver mig tro. Nu har da Sorgen fundet sit Hjem eller faaet et Hjem og den veed sig forsørget; saa indretter den sig – ikke den husligste Quinde raader over saa meget Fængslende, som Sorgen. Og saa bliver Sorgen »Selskabet«; thi denne den Insinuanteste den forstaaer fra Grunden det Insinuante, den veed meget godt, at selv det kjereste Selskab bliver man dog stundom træt af, men at det Selskab der holdes ud, er: Eensomhedens Selskab – hvor Sorgen er Selskabet.

O, hvor ofte har jeg ikke tænkt herover! Jeg kunde, dersom ellers Blæk[k]et af sig selv vedblev at flyde i Pennen, saa kunde jeg – altsaa uden endogsaa blot saa megen Afbrydelse som den at dyppe Pennen – uafbrudt blive ved at skrive hele Bøger derom.

Her derimod vil jeg afbryde. Blot een Bemærkning endnu. Jo mere Resonants der er i Sorgen, desto mere Fængslende har den ogsaa ved sig, og desto dybere dens Insinuation. Jeg mener saaledes. Eccho er der vel næsten overalt i Naturen; nu, saa hører man det, men man beholder selv Magten. Derimod er der jo de Steder, hvor Eccho flere Gange gjentager sig selv. Her begynder det Fængslende, det fængsler atter og atter at høre denne Gjntagelse; denne Gjntagelse – og Gjntagelse er jo som en Beskrivelse paa, hvad Insinuation er, eller paa den Bevægelse, som er Insinuationens. Saaledes med Sorgen. Naar fE et Tab volder Sorgen – hvor dyb Sorgen end er, der er egentligen ikke endnu Resonants i den. Men naar der saa kommer et nyt Tab til, og vel at mærke et saadant, som uvilkaarligt repeterer det første Tab: saa kom der Resonants i Sorgen. Jeg kan forestille mig det, der maa, ja for »Sorgen« maa der være noget ubeskriveligt Fængslende i tilsidst at blive som lutter Øre, der kun hører Resonantsen, Eccho'et, det ene Tabs Gjenlyden i det andet. Saaledes maa det være for Sorgen; og dersom den maatte raade, saa vilde det jo ogsaa blive ganske saaledes for den Sørgende.

Man skal være langsom til at tale, siger Apostelen Jacob. Det bestræber jeg mig for at være. Jeg har saa godt som ikke talt med Dem om, hvad jeg dog meget godt forstod, maatte smerte Dem dybt: Tabet af den lille Datter-Datter. O, ogsaa Afstanden i Aar gjør Sorgen dybere. Det er altid tungere for Bedsteforældre at miste et Barnebarn end for Forældre at miste et Barn. Det er Potensation. Og skjøndt det skulde synes saa, at Bedstefaderen og hans Datter, den unge Moder, at disse To da ganske maatte forstaae hinanden i at sørge sammen: saa er dette dog ingenlunde Tilfældet, idetmindste ikke psykologisk almindelig talt. Bedstefaderen sørger paa en ganske anden Maade end den unge Moder. Og naar saa hun, hvem Ungdommen og Livs-Haabet hjælper til lettere at bære, ja til lidt efter lidt at glemme det Tab, som i sig selv var lettere for hende end det var for Bedstefaderen: saa har han imidlertid Intet glemt, han for hvem Tabet strax fik Resonants ved at erindre om, ved at gjentage et tidligere Tab. Istedetfor da at være forstaaet af den unge Moder, vil han snarere i Tidens Løb næsten blive lidt indesluttet i denne Henseende. Det kunde jo komme til at lyde, om end nok saa skaansomt, saa dog som den mildeste Bebreidelse, naar han vilde til hende tale om dette Tab, over hvilket han var vedblevet at sørge, medens hun mere ell. mindre havde forvundet Smerten – det kunde jo lyde næsten som at foreholde hende, at hun, Moderen, ikke sørgede saa dybt – som Bedstefaderen. Men dette vil ikke være til at undgaae, og derfor maa han tie. Ja, han maa, langtfra at blive ganske forstaaet af hende, arbeide for om muligt at faae hende til at glemme – for saa selv at forbeholde sig det at sørge. Thi omvendt lader det sig umuligt gjøre; det strider mod al Naturens Orden: at den unge Moder skulde faae Bedstefaderen til at glemme, og hun blive den Sørgende.

Kjere Hr Conf., hvis jeg skulde sammenligne dette Brev med en Samtale paa en Spadseretour, maatte jeg sige, at vi idag var gaaet ad en anden Vei end den sædvanlige, eller at vi, efterat have tilbagelagt et lille Stykke af den sædvanlige Vei, havde svinget af og vare komne ad en anden Vei. Tilgiv, hvis det paa nogen Maade har været Dem imod, at gaae med; o, men hvis det paa nogen Maade har været Dem med, at gaae ad den Vei: saa forlanger jeg ikke mere, saa lad mig takke for Touren. Vi skilles nu ad; jeg haaber og ønsker – og hvad man ønsker, det haaber man jo gjerne; og hvad man haaber og ønsker, det beder man om: altsaa jeg beder Dem, at bevare for mig den Velvillie, det Venskab, som jeg vistnok aldrig kan siges at have fortjent, men som jeg desto mere har paaskjønnet, med en Hengivenhed, der gjør mig ganske til

Deres
S. Kierkegaard.

Ellers pleier jeg at være Den, der siger »lad os saa strax komme afsted«, denne Gang maa jeg sige det til mig selv, thi kun jeg veed, hvorledes jeg bærer Skylden for, at vi ikke komme afsted. Indlagte er skrevet allerede for nogen Tid siden: jeg længtes efter at spadserere med Dem. Men saa, saa blev Brevet liggende i Pulten, jeg i Udfaldet, og det blev i saa uegentlig Forstand som muligt en Spadseretour, en Spadseretour, hvor begge Parter bleve hjemme. Men nu kommer jeg endeligen, og hvis det saa synes Dem »lad os saa strax gaae«.

Deres
S. K.
Til

Høivelbaarne
Hr Conferentsraad Dr. Rosenvinge
R af D og DM

Fra SK · 28. juli 1849 · til J.L.A. Kolderup-Rosenvinge

d. 28. Juli. 49. Kjere Hr Conferentsraad!

Det var dog et merkwürdigt Aar, det Aar 1848; deri er jeg aldeles enig med Prof. Lamartine, der, som jeg seer, allerede nu er i fuld Gang med at indslagte og præparere det for Historien. Ypperligt. Tilsidst gaaer det vel med Historien som med Nytaarsgaver o: D.; der gjerne udkomme Aaret iforveien – saaledes ender det vel med, at Historien for 51 udkommer i Skikkelse af en Nytaarsgave for 50. Hvo veed det, maaskee gaaer Lamartine dette Skridt videre og gjør det. Og umuligt er det maaskee heller ikke siden 48, da i en vis sørgelig Forstand siden den Tid Alt er blevet muligt. Og at Prof. Lamartine maatte blive exalteret er da ikke til at forundre sig over. Man tænke sig en Professor i Historien der saa i Aar 48 et Par Maaneder næstendeels selv bliver Historien. Lad saa andre Historikere, tænker han vel, hver tage Sit – jeg tager Mit, noget jeg har ganske extra ordinem, og som jeg derfor strax maa vel præpareret overlevere til Historien.

Som sagt, det var et merkwürdigt Aar, det Aar 48. Det har, hvad vi oftere have talet om, i alle Henseender vendt op og ned paa Alt, eller »endevendet« Alt. Saaledes ogsaa paa en Maade, hvilken nu falder mig paa. Dersom en Digter dramatisk skulde gjengive »Katastrophen« i 48, og skulde gjøre sit Drama nogenlunde conform med Virkeligheden, saa maatte han opdage en ganske ny Art Drama, en Monstrositet, et Drama, der spotter alle Regler, et Drama i 5½ Akt. Denne halve Akt er just det Charakteristiske; denne halve Akt, det vil sige, ikke at der er en halv Akt, og at det saa er forbi, nei, at der bestandigt er endnu en halv Akt. Katastrophen kan ikke siges at have været uden Hoved og Hale, thi var den end uden Hoved, hvad godt kan siges, uden Hale er den saa langt som muligt fra; just det Charakteristiske er – at der bestandigt er en Hale. Man tænker: nu er det forbi – men see der [er] en Hale; man tænker nu har vi da det Hele – men see der er en Hale, og saaledes bliver det i eetvæk ved. Der er i en vis Forstand baade noget umenneskeligt og noget trættende deri. Det forekommer mig ligesom det at spise en Ret Mad (Gemüse f: E:) hvori der er lange, lange Tiavser. Man tager en Mundfuld paa Gaffelen, men see, idet man vil føre det ind i Munden, bliver der en heel Deel hængende udenfor; man maa atter have Gaffelen til Hjælp for at faae fat i de lange Ender; det forslaaer ikke, man maa ogsaa have Kniven til Hjælp, man maa bruge begge Hænder, det forslaaer ikke; tilsidst maa man have en Tjener til at holde en Tallerken eller et Bækken under – ich möchte rasend werden: er det at spise! Og saaledes med Begivenhederne i vor Tid. Held Den, der som jeg strax afslog Invitationen – til at følge med Tiden. Troer De, at Krigen nu er forbi?

Dog nok herom. Men hvad skal det blive til med vor Spadseren! I venlige Magter, I gode Aander, som beskytte Spadserende og hjælpe dem sammen, kunne I ikke forbarme Eder over mig og hjælpe mig til en

Spadseretour i Selskab med Conferentsraaden! I Sandhed dersom der ikke skeer noget Overordentligt, øiner jeg ingen Mulighed, destoværre for mig. Man skulde troe, at det da var let nok for et Par Spadserende – at komme sammen; man kunde sige, at noget ganske Andet er det jo med En, der sidder fangen, ell. En, hvem en udvortes Magt forhindrer, men to Spadserende, for dem er jo intet lettere end først at komme sammen (det Coinciderende) for saa at spadsere i Selskab sammen. Imidlertid gjælder dette ikke for mig qua Spadserende. Sagen er ganske simpel. Hvad vise og forstandige Mænd have indskærpet og anbefalet Alle, det har Naturen godhedsfuldt lagt mig ganske nær: det ikke at overskride min Grændse. Den har lagt mig det ganske nær – ak ved at sætte mig min Grændse saa nær, at jeg saa godt som intet spatium har – for Vildfarelse o: D. Saa sidder jeg da en Dag der hjemme; Lysten vaagner vinkende; jeg siger til mig selv: idag kunde det ret glæde mig at spadserer med Conf. Men hvorledes! Jeg kunde jo gaae ud til ham, tænker jeg, og saa begynde Spadseretouren. Dog Grændsen, Grændsen, som jeg ikke kan overskride! Dette lader sig ikke gjøre; thi efterat have tilbagelagt Veien derud, vil jeg ikke være let nok til at begynde en Spadseretour. Derpaa sidder jeg og grubler derover, bliver ganske træt af Grublen. Saa tænker jeg, Du kunde jo kjøre derud – ypperligt, det lader sig gjøre. Men hvad saa videre, Grændsen, Grændsen, respice finem! Enten skal jeg saa kjøre hjem igjen, ~~hvilket aldeles stemmer med min Praxis~~, eller jeg skal gaae hjem. Skal jeg kjøre hjem efterat have spadseret, frygter jeg for at forkjole mig, skal jeg gaae hjem, vil jeg komme saa træt hjem, at jeg forspilder Glæden af Spadseretouren. Dette sidder jeg saa og grubler over, til jeg bliver ganske træt af Grublen.

Endeligen kommer jeg da til et Resultat. Jeg antager, at De boer flere Mile fra Byen – jeg opgiver Haabet om en virkelig Spadseretour, jeg griber til Pennen, og nu gaaer det currente calamo – dersom nu bare De ikke bliver træt, saa bliver jeg vel ikke træt.

Hvorledes befinder De Dem, hvorledes bekommer Brøndcouren Dem. Hjælper den ikke, saa har jeg en anden Cour at foreslaae, en Undercour. Den seer ved første Øiekast ud som lutter Galimathias og Spøg, og dog ligger der en Sandhed i den. Tillad mig at beskrive den; selv om De ikke agter at bruge den, kan dog maaskee endog blot Tanken om den have sin Betydning. De vaagner en Morgen ganske tidligt og siger derpaa til Dem selv: idag befinder jeg mig da ganske overordentlig vel, saa vel har jeg aldrig nogensinde i mit Liv befundet mig. Er det ikke Tilfældet, er maaskee noget nær det Modsatte Tilfældet: gjør Intet til Sagen; er lige det Modsatte Tilfældet: saa meget desto bedre – deri stikker just Hemmeligheden ved denne Cour, der i Sandhed er en Undercour, som derfor neppe nogen Læge vilde falde paa eller have Mod til at anbefale. Forsaavidt jeg selv ikke er Opfinderen af denne Cour, har jeg heller ikke fundet den beskrevet hos nogen Læge, men hos en Keiser, Antoninus philosophus i hans Værk ad se ipsum: Han siger: Det at leve op til et nyt Liv har Du i Din Magt, (αναβλωναι σοι εξεστιν); Alt ligger i Forestillingen; betragt Alt paa en anden Maade det er at leve op (εν τούτω γαρ το αναβλωναι). Altsaa De siger til Dem selv: idag befinder jeg mig ganske overordl. vel; jeg har saa længe jeg kan huske, aldrig nogensinde befundet mig saa vel. Derpaa staaer De op. De klæder Dem paa, og vedbliver under alt dette at gjentage Formularen. I visse Tilfælde har jeg ogsaa sporet en gavnlig Virkning af, at man nævner sit fulde Navn høit og tydeligt, og derpaa tilføier Formularen: idag befinder Du Dig saa vel som Du aldrig nogensinde har befundet Dig. De gaaer nu ind til Familien. Førend endnu Nogen af Deres faaer Tid til at byde Dem et god Morgen forekommer De dem, ved med heel Stemme og den tilforladeligste Mine af Verden at sige: idag befinder jeg mig saa vel som jeg aldrig nogensinde i mit Liv har befundet mig; jeg begriber ikke selv, hvorfra dette pludselige Velbefindende er kommet, men eh bien, nu er det der. Alt forvandler sig nu til idel Glæde. Deres Datter bliver saa glad, at selv om De befinder Dem ilde, Synet af hendes Glæde bidrager betydeligt til et virkeligt Velbefindende. Hendes Glæde udbreder sig over hele Omgivelsen. Nu er Skridtet gjort; og det er bestandigt kun det første Skridt der koster. Hele Omgivelsen vil nu tvinge Dem ind i den Usandhed, med hvilken De begyndte. Hemmeligheden stikker, som De seer, i at give Omgivelsens Reflexion en ganske ny Retning. Som et Styrtebads Forfriskelse saaledes er en saadan Omvenden af et Givet. Blot at tænke den har en vellystig Gysen, som ingenlunde er skadelig for Ens Befindende. Især mener jeg at et saadant dristigt Omslag kan være et gavnligt Forfriskelses-Middel i Forhold til Ens Læge. En Læge kan man let blive kjed af, uden at dette skal forstaaes saaledes, at man derfor ønsker en anden Læge. Man bliver kjed af, at han til syvende og sidst Intet kan gjøre. Saa har man sin Glæde af, engang for Chicane at befinde sig saa vel som man aldrig nogensinde i sit Liv har befundet sig.

Er dette ikke en Undercour? Visseligen. Men selv om De ikke agter at bruge den, dette at man kan falde paa at foreslaae Dem den, det beviser min gamle Sætning, at De bliver yngre. Thi en Cour,

Fra J.L.A. Kolderup-Rosenvinge · 1. aug. 1849 · til SK

Bakkehuset d. 1ste August 1849

Kjære H^r Magister (vivendi!)

Denne Titel maa nødvendig tilkomme Dem som Opfinder af den ny Underkur, som De er saa god at meddele mig i det Brev, jeg i dette Øjeblik modtog, og som jeg strax giver mig til at besvare, da jeg ellers

efter gl. Erfaring befrygter, at der ikke bliver noget af - (den som gjemmer til Natten &c.) Men jeg maa ved dette Svar gjøre den almindelige Anmærkning, som maaskee vil finde speciel Anvendelse ved enhver Linie: at jeg er Brøndgjæst - jeg beder Dem vel betænke hvad dette vil sige, og da jeg allerede for nogle Morgener siden tænkte paa at skrive Dem til (NB. Morgener - jeg kan i denne Tid kun tænke lidt om Morgenen - den øvrige Deel af Dagen gaaer bort med at stride mod Søvn og Smerte) om Brøndgjæsternes Privilegier, saa vil jeg, som en fuldkommen passende Indledning til Svaret og som en Commentar til den almindelige Anmærkning, her lidt nærmere udbrede mig over Brøndgjæsternes Privilegier, der ere saa meget vigtigere som det vel ikke varer længe, førend det er de eneste Privilegier, som Tidens Tand vil levne; thi selv de saakaldte privilegia pauperum (fri Proces, Sygepleje &c.) ville naturligviis falde bort, naar Alle blive rige eller Alle lige fattige. Altsaa: det vigtigste Privilegium, som en Brøndgjæst har, er, at paastaae, at Alle skulle rette sig efter ham, og han allene adlyde Kurens Fordringer; naar man drikker Brønd har mantEx. Lov til at være grov, forlade Folk midt paa en Spadseretur uden at gjøre Undskyldning, ikke tage Hatten af, afbryde Discoursen, naar nogen vil ærgre En, disputere &c. blot med de Ord: De undskylder, jeg drikker Brønd, det er mig forbudt at ærgre mig &c. - eller naar nogen vil vrøvle - (NB. selv har man uendelig Lov til at vrøvle i det Uendelige - som figura udviser - Pennen bliver ved at løbe paa Papiret - og saavidt jeg mærker, formodentlig en Følge af den Masse Vand, jeg daglig nyder, bliver Vrøvlet alt mere og mere vandet, men det faaer altsammen ikke hjælpe paa Grund af bemeldte Privilegium, hvis Betydenhed De nu af Erfaring vil begynde at indsee - De sover maaskee allerede? For at vække Dem lidt, vil jeg nu, saavidt det kan lade sig gjøre uden Anstrængelse, tage fat paa Deres Brev. De begynder just med den rette! jo - Hr Lamartine, det er en herlig Fyr! jeg har netop nylig læst hos ham, at det meest Umoralske, hvori Ludvig Philips Regjering gjorde sig skyldig, var at bekjendtgjøre, at Hertuginde af Berry havde blameret sig! Det kalder jeg virkelig en sund moralsk Dømmekraft! Et andet Sted siger han, at det franske Folk i 1848 trængte til frisk Luft - det er til en Revolution. Det er netop som naar en Mand paa en lummer Sommerdag, naar han er næved at qvæles i sit Værelse, istedetfor at lukke Vinduet op, vilde slaae alle Ruderne ud; Garmestrene fortjene rigtignok Penge, men det kan vare en Tid, førend Vinduerne blive istand igjen - og saaledes er det ogsaa gaaet med det franske Folk og med alle dem, der spejle sig i deres Exemplar. - Mod Deres Commentar af Dramaet 1848 med den 5½ Akt og Halen kunde jeg ellers have Lyst til at opponere, naar jeg ellers nu duede til at disputereabsque præsidio; jeg kunde f. Ex. sige, at Alting har en Hale - selv Fanden har een - og den saakaldte Rottekonge uendelig mange - og den hele Historie er næsten ikke andet end en Mængde Haler - Halevirkninger, som ofte ligge i en saadan Urede mellem hinanden, at man har ondt ved at faae fat paa Hovedhalen og tilsidst paa Kroppen, hvori den hænger fast, naar man ikke, som Mange gjøre, griber rask ind [i] den hele filtrede Nøgleknode og siger: see her er den rette Begyndelse - det kommer an paa, at stige ned fra det Bekjendte og Sikke til det Ubekjendte og Uvisse, dersom man ikke vil gjøre Experimenter med det ubekjendte X og søge, hvorledes man kan faae Alt til at passe til en eller anden Hypothese; selv naar man holder sig til det Bekjendte, kommer man lidt i Forlegenhed, da det ved nærmere Bekjendtskab viser sig tit, at hvad man troede nøje at kjende, dog i Grunden er os meget ubekjendt, og man faaer da fat i en ny Hale. Da man nu ogsaa kan gjøre en Slyngel Uret, saa vil jeg ikke bebrejde Aaret 1848, at det har en Hale, maatte det kun ikke faae altfor mange Rottehaler! Over al denne Hale-Tale har jeg reent glemt at takke Dem for Deres nye Bog - og den var dog egentlig den første Anledning til at jeg vilde skrive Dem til førend jeg fik Deres Brev, men Hukommelsen synes at dunste bort med det Kissinger-Vand - atter et privilegium, men i mange Tilfælde et privilegium flebile. Hvad nu Bogen angaaer, saa maa jeg her atter paaberaabe mig Brønd-Privilegiet, og ikke blot Privilegiet, men den Instrux, der for Tiden indeholder mine Pligter; ifølge denne maa en Bog, hvis Titel er: Sygdommen til Døden ligesaalidt læses, som Professor Sommers Gysenopvækkende Forelæsninger om Cholera høres; jeg maa altsaa opsætte min grundige Tak, til at jeg efter endt Campagne faaer Læsere og kan taale kraftigere Føde end Chateaubriand, Lamartine og spanske Tragødiere. Imidlertid har Mottoet usigelig behaget mig - af hvem er det? A propos om endt Campagne! derved maa jeg erindre, at jeg af min Doctor er blevet benaadet med 3 Ugers Vand og Brød istedetfor 4 (Lægerne ere i Grunden nu de eneste Souverainer, næst Vor Herre) imod at forpligte mig til at gjøre en Reise - ligesom i gamle Dage en Reise til Jorsal eller et Korstog - Reisen gjelder intet mindre end Stokholm, skal tiltrædes Søndag eller Mandag og vare i 3 Uger - man kan bilde sig ind, at jeg skal hente Hjelpetropperne, som endnu bestandig lade vente paa sig, men Dem vil jeg dog betro at jeg reiser - efter Næsen; turde jeg gjøre mig nogensinde Haab om lidt Sundhed, vilde jeg sige, jeg reiste efter den - men det er sandt det behøves jo ikke siden jeg idag har faaet det Kierkegaardske Arcanum, den Kabbalistiske Formular: Befind dig vel, saa befinder Du dig vel; aude sapere! &c. Denne Recept begyndte jeg virkelig at bruge iforgaars, da jeg syntes at befinde mig lidt bedre end i mange foregaaende Dage, men igaar var jeg atter en Pjalt, idag pjalter (sit venia verbo!) jeg ligeledes, og saaledes vil det vel gaae fremdeles trods Brøndkur og Recepter. Derom skjøtter jeg nu slet ikke om at tale; da jeg nu i 4 Uger har givet mig Doctoren i Vold, vil jeg i den Tid være ham hørig og lydige - og hjælper saa Kuren ikke, emanciperer jeg mig, det vil sige svøber mig ind i min Resignations-Kaabe, som i Grunden passer mig bedst. De har nu her tillige med en heel Deel Snak faaet et Slags Beskrivelse af min status, som er drøvelig nok; i en solid Bog har jeg ikke seet i 3 Uger, navnlig ikke i nogen juridisk; min Tilflugt har fornemmelig været Calderon og jeg har med ham gjort Reiser i Phantasien Land - men selv han har ikke altid været istand til at beskytte mig mod Søvn, som paa Grund af min tidlige Opstaaen og megen Spadseren uophørlig forfølger mig, naar jeg sidder stille, og om Dagen er det mig strængelig forbuden at give efter for dens Fristelser (om Natten sover jeg slet nok) - jeg har altsaa fundet paa et andet Middel til at holde mig vaagen - det er at oversætte Calderon medens jeg læser hans Gran Zenobia. Det vil være moersomt nok, naar jeg engang bliver færdig dermed (to Akter af Stykkets 3 har jeg allerede oversat) naar

Læseren skulde falde i Søvn over det Arbejde, som jeg har brugt til at holde mig vaagen. Det er maaskee gaaet paa samme Maade med dette Brev – Sover De allerede derover, saa god rolig Nat –! og lad mig høre fra Dem, naar De vaagner, og bevar fremdeles Deres Venskab for

Deres hengivneste
Kolderup Rosenvinge
S. T.
H^r Magister S. Kierkegaard

Fra SK · udateret [aug. 1849] · til J.L.A. Kolderup-Rosenvinge

Kjære Hr Conferentsraad!

Ja, naar De reiser til Sverrig, saa bliver det da ganske i Rigtighed med min Antagelse, at De boer flere Miil borte, saa det er en Umulighed, virkelig at komme til at spadsere i Selskab med Dem.

Paa den Maade hæves alle Vanskelighederne; thi naar noget er umuligt er det aabenbart ikke mere vanskeligt. Var det ikke skeet, saa var jeg dog paa een eller anden Maade blevet siddende i Vanskelighederne uden at komme ud af dem; thi Fictionen om, at De boede flere Miil borte, havde dog maaskee ikke været stærk nok til at kunne undertrykke Tanken om Muligheden af at naae ud til Dem. Har De læst Billes Bog? Han fortæller etsteds, hvad vel ogsaa sagtens maa være saa, hvorledes en Sømand, efterat have flere Maaneder været paa Søen, inderligt længes efter det faste Land for at komme til at spadsere. Han ankommer til en af de nicobariske Øer. Øieblikkeligt gaaer han med et lille udvalgt Selskab af Officerer og Naturforskere i Land, for at spadsere i Selskab. Hvad skeer? De havde neppe gjort et Par Skridt, førend de Alle, hver især, synke i Slyng-Planter til omtrent midt op paa Livet. Livet. Tænk Dem et Selskab af Spadserende, der spadsere – i Slyng-Planter til midt op paa Livet. De spadsere – ja, eller de sidde i. En ganske forgjeves Gang kan man dog ikke kalde denne deres Tour, thi Læseren kommer dog altid til at lee deraf. Og som der etsteds siges om en Mand, der paa en latterlig Maade kom af Dage, at nu kunde man idetmindste sige om ham, at han ikke ganske havde levet forgjeves: saaledes kunne hine Spadserende heller ikke siges ganske at have gaaet forgjeves.

Der er dog virkelig ogsaa noget komisk i at spadsere paa den Maade – men saaledes var det nok ogsaa blevet med min Spadseren ud til Bakkehuset, jeg var blevet siddende i Vanskelighederne.

Nu blot et Farvel til Afskeed.

Det var bestemt en meget lykkelig Idee af Dem, at foretage en Reise netop til Sverrig, jeg tvivler intet Øieblik paa, at det vil blive Dem en behagelig Tour.

Imidlertid bliver jeg paa Stedet; i Ro, hengivende mig til Længselens Uro, indtil jeg atter faaer Dem at see, og vi atter komme i Gang med vor Spadseren. En from Mand har fromt gjort Forskjel mellem: at have die Worte der Wahrheit og die Wahrheit der Worte. Og hvad den Længsel angaaer, om hvilken jeg taler, da er det visseligen saa, at die Wahrheit der Worte er i

Deres
S. K.

Fra J.L.A. Kolderup-Rosenvinge · 28. april 1850 · til SK

d. 28 Apr 1850 Kjære Kierkegaard!

Det synes, som om en ond Skjæbne har forpurret vore Mandags-Toure; sidste Mandag kunde jeg ikke modstaae min Datters Ønske og Vejrets Indbydelse til at nyde det paa en Kjøretour og imorgen og hele Ugen igjennem skal jeg, om muligt, holde ud ved Examensbordet omtrent fra Kl. 12 til 4. Altsaa: imorgen maa De ikke gjøre Dem Ulejlighed og jeg griber Lejligheden til at gjøre Dem en mere solemn Undskyldning end den sædvanlige gjennem Portnerens eller Portnerindens Mund. Jeg har iøvrigt været saa vis paa, dog engang at faae Dem at see, at jeg ikke engang har sendt Dem vedlagte Pjece, som dog ikke længer kan oppebie det personlige Gjensyn.

Jeg lider iøvrigt mere, end sædvanligt hvortil vel ogsaa Østenvinden bidrager. Jeg bruger allehaande aandelige Trækplastre saasom Rigsdagstidender, Aviser &c. ogsaa spanske incitantia, men jeg savner meget min gode Magisters kalmerende Humor. Min store Valdemar har ogsaa nogle Dage været syg – hvilket

kommer meget ubelejligt – dog er han nu bedre, og paa Tirsdag begynder hans Examen, der vel behøver patientia men ikke er tjent med Patienter. – Tilsidst vil jeg ønske, at De i vedlagte lille Skrift maa finde i det mindste Et og Andet, som maa behage Dem, uagtet det er historisk – og tildeels juridisk.

Deres hengivneste
Kolderup Rosenvinge